

Cal Salomons

Gaià

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Sector de la riera de Cornet, al sud-est del terme de Gaià
Emplaçament Ctra. BP 4313 que surt de Balsareny, al km. 35 pista asfaltada direcció nord uns 3,5 km
Alçada: 520

Coordenades:

Latitud: 41.91235
Longitud: 1.9447
UTM Est (X): 412482
UTM Nord (Y): 4640583

Classificació

Número de fitxa 08090-12
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Modern Contemporani Popular
Segle XIV-XX
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: Recentment rehabilitada
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: 001802400DG14A0001IR
Autoria de la fitxa Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa: dj., 10/05/2018 - 02:00

Descripció

Masia de dimensions mitjanes, d'origen medieval, que es troba emplaçada en un promontori amb bon domini visual de l'entorn: la vall de la riera de Cornet. Cal Salomons és molt a la vora d'un altre antic mas, cal Pons, que està en una posició una mica més baixa. Consta d'un cos residencial de planta quadrada (amb planta baixa més un pis i golfes) i dos coberts situats a ponent, amb un estret corredor entre aquests i la casa. La façana principal, encarada vers migdia, té un portal amb arc escarser i finestres al primer pis emmarcades amb llindes i brancals de pedra. Les façanes han estat arrebossades amb ciment, per la qual cosa es fa difícil deduir l'evolució de la construcció. Probablement devia ampliar-se cap a ambdós costats. A ponent amb una eixida que dona al corredor. Cal Salomons ha estat una masoveria del Soler de Lloberes com a mínim des del segle XVII, i això devia limitar la seva capacitat de creixement. A l'interior, la planta baixa conserva alguns elements antics: pica d'oli, menjadores... La resta de l'habitatge ha estat reformat recentment. El cobert posterior és antic, fet de pedra; mentre que el davanter és força recent, ja obrat amb maó. A la façana posterior de la casa es conserva una curiosa llinda, en una petita finestra, que té gravada una cara esquemàtica. En aquesta part posterior afloren els fonaments d'una anterior construcció que podria ser força antiga, però de funció desconeguda. Tal vegada és alguna part de l'antic mas o bé podria tractar-se de les restes d'una vil·la romana. En aquest sentit, cal dir que uns 300 m al sud-oest hi ha identificat un jaciment d'època ibero-romana, anomenat Menalvens per la proximitat amb el mas que té aquest nom. És versemblant suposar que el nucli d'aquesta possible vil·la es trobés al turó on hi ha cal Salomons i cal Pons.

Observacions:

Informació oral facilitada per Pau Castan i Josep M. Badia

Història

Tal com hem esmentat, a uns 300 metres d'aquest mas hi ha localitzat un jaciment d'època ibero-romana (Menalvens), i no es pot descartar que cal Salomons tingui el seu origen en una vil·la romana. Segons dades recopilades per Josep M. Badia, aquest mas ja existia al segle XIV. Concretament, apareix esmentat en un document de l'any 1317 de l'Arxiu Parroquial del Mojal, ja amb la mateixa denominació de Salomons. Pertanyia a la parròquia de Santa Maria de Gaià. Segons un capbreu del castell de Gaià de 1692-93 era un dels set masos que posseïa el Soler de Lloberes, que era el mas del terme de Gaià que havia absorbit més possessions. En aquest moment l'hereu era Francesc Soler de Lloberes. Segons el Registre de la Riquesa de 1883 continuava en mans del Soler de Lloberes, juntament amb Sant Jordi i cal Pons. En aquest document s'especifica que les terres de Salomons abastaven només 4 ha. Sigui com sigui, finalment els dos masos que estaven de costat van quedar unificats sota un mateix amo. En el segle XX cal Salomons ha continuat com a propietat del Soler de Lloberes i ha estat habitada per masovers. Recentment, l'habitatge s'ha rehabilitat.

Bibliografia

BADIA, Josep M (2016). "Història", "Arquitectura", Gaià, t'estimo. Reviu Gaià, Grup de Recerca, Gaià, p. 51, 59, 68, 85, 195.

IGLESIAS PERA, Lluís (2006). Pla Especial Urbanístic pel qual es cataloguen les masies i cases rurals del municipi de Gaià. Ajuntament de Gaià (document no aprovat oficialment), núm. 18.

